

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ESCOLA SUPERIOR DE CIÊNCIAS EMPRESARIAIS INSTITUTO POLITÉCNICO DE  
VIANA DO CASTELO  
CONCORDIA UNIVERSITY  
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР СТАЛОГО РОЗВИТКУ»  
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ЧДТУ



# **ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**МАТЕРІАЛИ ХХІІ МІЖНАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**20 жовтня 2021 року**

Черкаси ЧДТУ 2021

**Організаційний комітет:**

Григор О. О.	д-р політ. наук, доцент, ректор ЧДТУ;
Демиденко В. В.	канд. екон. наук, доцент, декан факультету економіки та управління ЧДТУ;
Манн Р. В.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління ЧДТУ;
Петкова Л. О.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ;
Коломицева О. В.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики і маркетингу ЧДТУ;
Фінагіна О. В.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування ЧДТУ;
Гончаренко І. Г.	д-р наук держ. упр., професор, завідувач кафедри фінансів ЧДТУ;
Ільченко Н. В.	канд. наук держ. упр., доцент, доцент кафедри економіки та управління ЧДТУ

Т33 **Теорія** і практика сучасної економіки : матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції : 20 жовтня 2021 р. [Електронний ресурс] / відп. ред. Р. В. Манн ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 75 с.

Матеріали конференції висвітлюють стратегічні питання розвитку економіки, вдосконалення інвестиційної привабливості регіонів, галузей і підприємств, інтенсифікації інтеграційних процесів та інші актуальні проблеми сучасної економіки, фінансів, менеджменту та маркетингу, публічного управління та адміністрування.

УДК 33(063)

*Оргкомітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливою їх публікацію з метою обговорення.*

**СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ:  
ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ**

**Момот С. В.**, аспірант PhD за спеціальністю 051 Економіка  
Черкаського державного технологічного університету

У історичній ретроспективі розвитку людства науково-технічний прогрес докорінним чином змінив життя людини у бік покращення та полегшення через те, що поступово замінив важку фізичну працю на фізично легку, проте більш фахову та знаннємістку через використання новітніх знарядь праці, електрифікацію, автоматизацію та навіть роботизацію виробничих процесів; довів до практично максимального рівня використання природних ресурсів планети на користь суспільству; забезпечив товарне розмаїття для задоволення всіх потреб людини, що дозволило мінімізувати її витрати часу та зусиль. Водночас крім позитивних зрушень, перелічені трансформації із ходом часу призвели до появи та загострення екологічних проблем планети, в основі яких лежать життєдіяльність людини й техногенні катастрофи, у результаті чого постійно з різною інтенсивністю відбувається забруднення землі та водойм, знищення осередків дикої природи та зникнення або вимирання багатьох видів тваринного та рослинного світу, нарощування дефіциту природних ресурсів, що породжує військові конфлікти. Відповіддю природи на такі бездумні дії людства стало зростання числа та руйнівної сили природних катаклізмів та катастроф, стихійних лих та кліматичних змін. Все це негативно впливає і на якість життя людини на планеті, в наслідок чого: зростає рівень поширення та важкість захворювань людини, відбуваються пандемії з високим рівнем смертності населення; скорочується тривалість життя людини; відчувається суттєва нестача чистої питної води та доступних й безпечних харчових продуктів тощо. Отже, якщо людство у своїй діяльності не зупиниться, не почне відповідально відноситися до навколишнього природного середовища та думати не лише про себе, а й про майбутні покоління, то природні катаклізми стануть більш частим явищем і будуть мати все дедалі потужнішу руйнівну силу, що взагалі може стати загрозою для комфортного існування людини на планеті.

Перелічені проблеми вже понад сімдесят років досить активно обговорюються на найвищому міжнародному рівні в межах діяльності Організації Об'єднаних Націй (United Nations, UN) (далі – ООН), спрямованої на підтримку на світовому рівні миру та безпеки [1]. За цей час було прийнято цілу низку міжнародних керівних документів, найбільш важливими з яких слід вважати [2]:

Конвенцію про заборону військового або будь-якого іншого ворожого використання методів впливу на навколишнє середовище, Нью-Йорк, грудень 1976 р.;

Конвенцію про транскордонне забруднення повітря на великі відстані, Женева, листопад 1979 р.;

Віденську конвенцію про охорону озонного шару, Відень, березень 1985 р.;

Базельську конвенцію про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням, Базель, березень 1989 р.;

Конвенцію про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення, Женева, вересень 1992 р.;

Конвенцію про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер, Гельсінкі, березень 1992 р.;

Конвенцію про транскордонний вплив промислових аварій, Гельсінкі, березень 1992 р.;

Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, Нью-Йорк, травень 1992 р.;

Конвенцію про біологічне різноманіття, Ріо-де-Жанейро, червень 1992 р.;

Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань, Нью-Йорк, вересень 1996 р.;

Стокгольмську конвенцію про стійкі органічні забруднювачі, Стокгольм, травень 2001 р.;

Договір про заборону ядерної зброї, Нью-Йорк, липень 2017 р.

Кожен з прийнятих ООН документів у розрізі тематиці, яку ми досліджуємо, містив конкретні вимоги та конструктивні положення, водночас за час їх дії суттєвих покращень в екологічній ситуації та безпеці життя на планеті не відбулося, навіть навпаки. Причиною відсутності позитивної динаміки можна вважати той факт, що положення конвенцій не є обов'язковими до виконання країнами-учасницями та мають підлягати ратифікації, яка не носить масового характеру.

У вересні 2000 р. у Нью-Йорку було прийнято Декларацію тисячоліття ООН, яка проголосила фундаментальні цінності, на яких має бути побудовано міжнародні відносини у XXI ст., а саме: свобода, рівність, солідарність, терпимість, повага до природи, загальний обов'язок. У документі декларується, що країнами-учасницями мають бути здійснені всі зусилля, щоб позбавити «все людство, і насамперед наших дітей та онуків, від загрози проживання на планеті, яка буде безнадійно зіпсована діяльністю людини та ресурсів якої більше не вистачатиме для задоволення їхньої потреби» [3]. Деякі цілі, які визначено в Декларації, мають конкретний термін виконання – 2015 та 2020 рр. (наприклад, скорочення на планеті бідності у два рази до 2015 р.). Водночас повного досягнення цілей тисячоліття також не відбулося на практиці, хоча багато дій було реалізовано у цьому напрямі.

Щоб досягти суттєвих позитивних зрушень, у 2015 р. глобальною мережею Програма розвитку ООН (United Nations Development Programme, UNDP) (далі – ПРООН) було сформульовано сімнадцять глобальних цілей сталого розвитку на наступні п'ятнадцять років, які продовжують цілі тисячоліття, поглиблюють та розширюють їх [4; 5]. У справі реалізації сталого розвитку виділено п'ять визначальних сфер, перші дві з яких це люди (ліквідація бідності та голоду, реалізація потенціалу в умовах гідності й рівності) та планета (захист планети від деградації через раціональне споживання та виробництво, запобігання змінам клімату) [6]. До того ж головну увагу при цьому приділено фаховій допомозі країнам у пошуку ефективних рішень та обміну провідним досвідом на засадах партнерських відносин між органами влади, суб'єктами ділового середовища та населенням.

На тлі визначених проблем представники бізнесових кіл світу, як найбільші власники капіталу, взяли на себе благородну роль рятівників та почали поступово вмонтовувати до концепції своєї діяльності певні ознаки соціальної відповідальності. Ясно, що одна компанія, навіть сама потужна та прибуткова, не зможе швидко та ефективно розв'язати всіх наявних негативних наслідків діяльності людства, проте навіть незначні кроки у цьому напрямі зможуть поступово виправити ситуацію. При цьому прояв соціально відповідальної поведінки може бути спрямованим на три різних аспекти як послідовно, так і одночасно: на мінімізацію негативного впливу власної поточної діяльності на навколишнє середовище та життя людини; на ліквідацію вже заподіяної природі та суспільству шкоди незалежно від її джерела; на запровадження програм, спрямованих на розв'язання певної локальної екологічної, економічної або соціальної проблеми. Звичайно, що реалізація на практиці навіть однієї програми незалежно від обраного аспекту вимагає від представника бізнесу вкладання достатніх розмірів коштів, проте при вірно побудованій стратегії розвитку підприємства вони будуть виступати інвестиціями, що дозволять отримати суттєві соціальні та економічні вигоди у майбутньому. Саме тому від ступеня успішності заходів, спрямованих на переконання владою підприємців щодо доцільності соціально відповідальної поведінки будуть залежати оптимістичні прогнози розвитку людства на планеті Земля.

**Список використаних джерел**

1. United Nations Charter: Preamble. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/preamble>.
2. Treaty Collection. United Nations. URL: <https://treaties.un.org/>.
3. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. URL: [https://www.un.org/ru/documents/decl\\_conv/declarations/summitdecl.shtml](https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml).
4. United Nations Development Programme. URL: <https://www.undp.org/>.
5. Глобальні цілі сталого розвитку. 2015–2030. ПРООН Україна. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>.
6. Перетворення нашого світу: Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року. Генеральна Асамблея ООН. Сімдесята сесія. 25 вересня 2015 року. A/RES/70/1. 38 с.

УДК 332.1:[338.486:334.758]

**ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ  
АГРОПРОМИСЛОВИХ КЛАСТЕРІВ**

**Одінцов О. М.**, д.е.н., професор кафедри економіки та управління  
Черкаського державного технологічного університету  
**Устяновська Н. В.**, старший викладач кафедри економіки та управління  
Черкаського державного технологічного університету

Нині кластеризація економіки України на національному й регіональному рівнях є недостатньо організованою та зростає скоріше стихійно не зважаючи на довгий період існування. Немає чіткого визначення поняття «кластер» на законодавчому рівні, а отже детального переліку створених кластерів. Державні органи недостатньо підтримують кластерний розвиток, не визначені відповідальні органи, які мають опікуватися даним напрямком, не затверджені національна політика та програма розвитку кластерів. Тому наслідком цього стану є слабкий вклад кластерів, зокрема регіональних агропромислових кластерів, в розвиток економіки регіонів і країни в цілому.

Згідно проекту Національної програми кластерного розвитку до 2027 року передбачається сприяння розвитку агрокластерів в економіці країни [1]. Даний документ обґрунтовує необхідність прискорення кластерного розвитку, окреслює головні засади та орієнтири розвитку до 2025 року й містить ряд рекомендацій для органів виконавчої влади національного та регіонального рівнів, а також для керівників кластерних структур [2].

Програми підтримки кластерів мають концентруватись на співробітництві всередині кластеру та зосереджуватись на сприянні процесу формуванню й розвитку кластерів, а також покращенні середовища для успішного функціонування кластеру та отриманні від цього максимальної вигоди. Вони спрямовані на створення та використання переваг як на рівні окремих компаній, так і на рівні регіональної і національної економіки в таких сферах: ефективність, інновації, розвиток навичок, ініціювання реформ ділового середовища [3].

Дослідженню питань, пов'язаних з кластерною організацією агропромислового виробництва присвятили свої праці провідні вітчизняні науковці: М. Кропивко [4, с. 18–30; 5], Ю. Лупенко, Ю. Ульяновченко, П. Саблук та інші вчені.

З метою забезпечення максимального економічного зростання на регіональному рівні потрібно здійснити вирішення завдань з розвитку регіональних кластерів. Кластерний підхід

**ЗМІСТ**

<b>Баранов Г. О., Рябокони Н. П. ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ</b>	<b>3</b>
<b>Барбанова І. С., Захарова О. В. СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ КРАЇНИ</b> .....	<b>5</b>
<b>Бережна Л. В., Бережна Д. А. СКЛАДОВІ ТА МЕХАНІЗМ ПОБУДОВИ КАРТИ РИЗИКІВ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ</b> .....	<b>7</b>
<b>Berezan I. Iv., Onyshchak N. V. ETHIC STANDARDS OF PUBLIC SECTOR WORKERS</b> .....	<b>9</b>
<b>Березюк-Рибак І. Р. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ</b> .....	<b>10</b>
<b>Гаман О. С., Березюк-Рибак І. Р. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ</b> .....	<b>13</b>
<b>Дороніна О. А., Алярова А. В. ТЕХНОЛОГІЇ HR-МЕНЕДЖМЕНТУ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ</b> .....	<b>15</b>
<b>Загоруйко І. О. МОДЕЛЬ ОПЕРАТИВНОЇ ОЦІНКИ ЗАПАСУ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ КРАЇНИ</b> .....	<b>17</b>
<b>Ільченко Н. В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІЗ СКОРОЧЕННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ В АТМОСФЕРУ</b> .....	<b>20</b>
<b>Ільченко Н. В. ДОТРИМАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19</b> .....	<b>22</b>
<b>Климчук О. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЄЮ СУСПІЛЬСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙ</b> .....	<b>24</b>
<b>Колісник І. В., Онищак Н. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ</b> .....	<b>26</b>
<b>Красько В. М. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ</b> .....	<b>27</b>
<b>Криворучко Д. М. (наук. кер. Дороніна О. А.) ЗРОСТАННЯ РІВНЯ НАРОДЖУВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ В ЄВРОПІ ЯК ПРІОРИТЕТ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ</b> .....	<b>30</b>
<b>Крижанівська А. О., Крижанівська Л. Г. ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ</b> .....	<b>32</b>
<b>Кудрявцев Д. Е., Ющенко Н. К. ВПЛИВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК</b> .....	<b>34</b>
<b>Мандрик Т. В., Таранич О. В. ВИБІР МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ</b> .....	<b>35</b>

<b>Мірошниченко К. В.</b> ГРОМАДСЬКІ РУХИ ЯК СУБ'ЄКТ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ .....	37
<b>Момот С. В.</b> СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ .....	40
<b>Одінцов О. М., Устяновська Н. В.</b> ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ КЛАСТЕРІВ .....	42
<b>Онищак Н. В., Кулик О. М.</b> ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ .....	44
<b>Павлова Л. О., Манн Р. В.</b> НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ .....	46
<b>Поліщук А. А., Манн Р. В.</b> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА.....	48
<b>Прокопенко Т. О., Ільченко Н. В.</b> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ АСПЕКТІВ ФІНАНСУВАННЯ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ .....	51
<b>Ромашко В. Є.</b> СТРАТЕГІЯ ЕЛІМІНАЦІЇ КОНКУРЕНТІВ, МОНОПОЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ПРОТИДІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ .....	53
<b>Силіцький В. М., Григор О. О.</b> СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ОРГАНІВ ВЛАДИ.....	55
<b>Скорик О. О., Михалко Л. В.</b> ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК НОВА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	57
<b>Скорик О. О., Цехмістренко В. К.</b> ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ .....	59
<b>Теліженко Б. Т., Кошеленко С. В.</b> ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	61
<b>Хіміч Р. В., Ільченко Н. В.</b> ПІДХОДИ ДО ЗМІНИ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ .....	63
<b>Шаповал М. Ю.</b> АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ BUSINESS AUTOMATION SOFTWARE «ENTERPRISE RESOURCE PLANING» НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ .....	65
<b>Шевчук С. В.</b> (наук. кер. Кошеленко С. В.) ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МІСЦЕВОЇ ДЕМОКРАТІЇ В ГРОМАДАХ.....	67
<b>Yahelska K.</b> UKRAINE: IN ANTICIPATION OF AN ECONOMIC MIRACLE .....	70
<b>Якушева О. В.</b> КОНВЕРГЕНТНІ ТА ДИВЕРГЕНТНІ ПРОЦЕСИ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	71

Наукове електронне видання

## ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

МАТЕРІАЛИ XXII МІЖНАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
20 жовтня 2021 року

*В авторській редакції*

Технічний редактор Т. Манжура

---

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 7,8. Зам. 21-151.

---

Черкаський державний технологічний університет  
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002.  
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.  
Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ  
red\_vidav@chdtu.edu.ua